

POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSA Jan Futro

po rozpoznaniu dnia 20 czerwca 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa D. S.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratora Apelacyjnego w P.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 9 maja 2013 r.

sygn. akt XII C 2375/12

1. zmienia zaskarżone postanowienie i zwalnia powoda od kosztów sądowych w części, w jakiej dochodzi on zadośćuczynienia;
2. oddala zażalenie w pozostałej części.

Jan Futro

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych z uwagi na oczywistą bezzasadność powództwa.

W uzasadnieniu wskazał, że powód wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa tytułem odszkodowania kwoty 1 000 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych kwoty 1 000 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu. Powód wskazał, że podstawę swojego żądania upatruje w przepisie art. 62 k.p.k. w zw. z art. 444 § 1 k.c. i art. 445 § 1 k.c. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że prokurator prokuratury apelacyjnej podczas mowy końcowej w sprawie III K 193/10 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu naruszył przepisy art. 231 § 1 k.k., art.233§ 1 k.k., art. 234 k.k., art.236 § 1 k.k., 271 § 1 k.k., 273 k.k., art. 4 i art. 5 k.p.k.

W uzupełnieniu braków formalnych pozwu powód wskazał, że domaga się kwoty 1 000 000 zł tytułem odszkodowania, które stanowi utracony przez niego dochód od czasu tymczasowego aresztowania tj. od 15.06.2009 r. Kwoty 1 000 000 zł domaga się tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych w postaci godności ludzkiej, prawa do poszanowania praw obywatelskich, nie stawiania fałszywych oskarżeń, pozbawienia powoda wolności na skutek oskarżeń prokuratora o czyny, które nie miały miejsca, prawa do ludzkiego szanowania.

Zdaniem Sądu Okręgowego roszczenie powoda z uwagi na wysokość kwoty żądania zadośćuczynienia i odszkodowania, których zasądzenia powód domaga się w pozwie od Skarbu Państwa jest oczywiście bezzasadne. Powód ani w pozwie ani w piśmie procesowym stanowiącym uzupełnienie braków formalnych pozwu, nie przytoczył

okoliczności faktycznych, które miałyby uzasadniać żądanie, co do wskazanych kwot stanowiących łącznie 2 000 000 zł.

Na postanowienie to zażalenie wniósł powód domagając się uchylecia zaskarżonego postanowienia.

Zarzucił, że Sąd rozpoznał jego sprawę bez należytej uwagi. Bezpodstawna odmowa zwolnienia go od kosztów sądowych narusza jego konstytucyjne prawo do sądu. Kwestionując wysokość zgłoszonego roszczenia sąd nie wskazuje, jak jego wysokość byłaby zasadna.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie jest w części zasadne.

Należy zgodzić się z Sądem Okręgowym, że żądane przez powoda kwoty są bardzo wysokie i dotychczasowe orzecznictwo roszczeń w tej wysokości, opartych o wskazywane podstawy faktyczne nie akceptowało.

Jak też słusznie wskazał Sąd Okręgowy zgodnie z art. 109 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r. nr 90 poz.594 ze zm.) „Sąd odmawia zwolnienia od kosztów sądowych stronie w razie oczywistej bezzasadności dochodzonego roszczenia lub obrony praw.”

Zwolnienie z kosztów nawet osoby najuboższej w sytuacji oczywistej bezzasadności powództwa lub obrony nie jest bowiem uzasadnione żadnymi racjami ani społecznymi, ani procesowymi. Prawo do zwolnienia od kosztów osoby ubogiej nie gwarantuje jej również uwolnienia od ryzyka procesowego i odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.). Ryzyko przegrania procesu wyrażające się obowiązkiem zwrotu kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony obciąża także osoby ubogie, nawet w sytuacji gdy strona została uprzednio zwolniona od kosztów i został jej ustanowiony pełnomocnik z urzędu (art. 108).

Oczywista bezzasadność powództwa zachodzi wówczas, gdy każdy prawnik z góry, bez głębszej analizy prawnej stanu faktycznego może powiedzieć, że powództwo nie może być uwzględnione.

Dla oceny, czy zachodzi oczywista bezzasadność powództwa, nie ma natomiast jakiegokolwiek znaczenia przytoczona przez powoda podstawa prawna żądania, oceny takiej należy natomiast dokonać w oparciu o przytoczone w pozwie okoliczności faktyczne. Odmowa zwolnienia od kosztów sądowych jest usprawiedliwiona wtedy, gdy z tych okoliczności faktycznych w świetle przepisów prawa materialnego wynika oczywista bezzasadność powództwa rozumianego jednak jako bezzasadność roszczeń procesowych zgłoszonych w pozwie w całości.

W niniejszej sprawie nie można jednak a priori wykluczyć, że roszczenia powoda w żadnej części nie są uzasadnione. W przypadku bowiem wykazania, że naruszono jego dobra osobiste roszczenie o zadośćuczynienie może, choćby w części znaleźć uzasadnienie. Domaganie się roszczenia w wysokości oczywiście niezasadnej może jedynie rodzić skutki – jak wskazano wyżej – w zakresie obciążenia powoda kosztami postępowania.

Biorąc natomiast pod uwagę sytuację rodzinną i majątkową powoda stwierdzić trzeba, że jego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych znajduje podstawy w treści art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 postanowienia.

Zasadnie jednak Sąd odmówił zwolnienia od kosztów sądowych w przypadku roszczenia odszkodowawczego powoda.

Powód twierdził, że poniósł szkodę majątkową na zdrowiu (jak wynika z podstawy prawnej wskazanej w pozwie) względnie z tytułu utraconych, na skutek aresztowania - zarobków (pismo z dnia 23 kwietnia 2013 r.). Nie wskazał jednak żadnych faktów mogących uzasadniać takie roszczenie. W szczególności nie wskazał w jaki sposób na jego zdrowiu miałyby się odbić przemówienie prokuratora czy też z jakich przyczyn aresztowanie – mające go pozbawić

zarobków - było bezzasadne. Nie wskazał też by w postępowaniu karnym naruszono jego prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 postanowienia.

Jan Futro